

léssel) címen foglalkozik mélyrehatóan. *Mester János*: „*A nevelői tanácsadarszágos szervezésé*“-vel foglalkozik tüzetesebben, ismertette dr. Otto Karsten: *Praxis der Erziehungsberatung* című művét, amely a német vezetők szellemét tükrözi és alkalmat ad a párhuzamra a mi hasonló intézményeinkkel. Végül igen komoly figyelmeztető szavakat olvashatunk Bukovszky Ferentől „*A túlterhelésről*“, — amely egész iskolarendszerünkön végighúzó sötét árnyék, minden komoly nevelői munkát veszélyeztető tehertétel tanuló és tanár számára.

Irodalom című rovatában Török Dezső ismerteti *Hollóné Hatos Kornélia*: „*A kézimunkaoktatás vezérkönyve*“ című lelkes, alapos, kiváló tanári rátermettségre való művét.

Magyar Tanítóképző. Egyik legjobban szerkesztett tanügyi folyóiratunk októberi számában fontosságához mérten foglalkozik „*Az új iskolák lélektani megalapozásá*“-val. Dr. Garai József ezt a következőben foglalja össze. Az új iskolák a tanítás anyagának belső alakító erejét nagy mértékben kihasználják. Kerschesteiner szerint a tanítás lényege nem az ismeretek mennyiségében keresendő, hanem a „fogékonyságban minden emberi iránt, az ítéletek biztonságában, a feladatok vállalásának és kivitelének önállóságában, az akarat s a magatartás egymás mellé rendelésében.“ Dewey kísérleti iskolájának egyik főkérdése volt, hogyan találhatnak a történelemben, a természettudományokban és a művészetekben olyan nevelő anyagot, amelyet a gyerekek is érteknek tart és szívesen tesz magáévá. Montessori nem egyszer hangsúlyozza, hogy eszközeinek a lélekre gyakorolt hatása a fontos. — Az átvitel elemzése vezetett a munkáltató oktatás lélektani megalapozásához. Tudjuk, hogy az újakat éppen ez a módszer jellemzi a régiekkel szemben. Ezzel függ össze az egyéni képességek kibontakozásának elősegítése is. — Az élet eszményeinek előmutatása, az érzelmi élet fejlesztése terén azonban hiányokat észlelhetünk. Az újabb iskolák intellektualisztikus szemléletmódja az érzelmet elhanyagolja. — A gyakorlás, ismétlés lehetőségét azonban a legteljesebb mértékben biztosítja.

Irodalom rovatában foglalkozik Padányi Viktor: *Középoktatásunk kérdései* című művével.

A novemberi számban dr. Mezősi Károly: „*A történelmi eredménytár*“ kérdésével foglalkozik tüzetesebben. A tanítási óra elmélyítésében, az iskolai és otthoni munka áthidalásában, a tanulás megkönnyítésében s az eredménynek tartósabb bevézésében látjuk a történelmi eredménytár vagy más néven munkanapló jelentőségét, — mondja a cikk írója. A történelmi eredménytár óra közben való vezetése kétségkívül igen alkalmas arra, hogy a tanár és a növendékek munkaközösségét erősítse. Összefoglalások, ismétlések alkalmával az ilyen anyagvázzlat különösen hasznos. Az egy-két szavas táblai felírások a tanárt nem akadályozzák és nem terelik el a haladástól. *Vicsay Lajos*: *Hogyan vezettessük a történelmi munkanaplót?* c. munkájában jól értékelhető szempontokat és mintát lát a történelmi eredménytár vezetéséhez. Az Irodalom rovatban ugyancsak dr. Mezősi Károly foglalkozik mélyrehatóan. *Vicsay* említett művével.

A decemberi számban dr. *Padányi-Frank Antal* ír bevezető tanulmányt „*A tanítói küldetésstudat és a „A harmincadik“ c. film*“ címen. A ma-

Magyar nemzet jövő arculata a neveléstől, azaz azoktól a hatásoktól függ, amelyek a nemzet tagjait érintik. E hatások során — részint közvetlenül, részint közvetve — rendkívül nagy szerepet játszik a film. Minél nagyobb a film lélekalakító jelentősége, annál nagyobb a film szövegírójának és az alakító művésznek a felelőssége. Mi a tanítóképző-intézetekben arra neveljük tanítványainkat, hogy szeressék a földet, szeressék a föld népét és szeressék a nép gyermekét. A föld szeretete nélkül nem tudunk közel jutni a néphez. A „Dr. Kovács István” című filmből nem azt a tanulságot vonjuk le, hogy az értelmiséghez tartozó fiatal emberek mind az egyszerű nép köréből válasszanak majd feleséget, hanem azt, hogy a nép köréből származó fiatal ember ne szégyelje egyszerű szüleit, ne irtózzék attól, hogy visszamenjen a nép közé, hozzuk közelebb egymáshoz a különböző társadalmi osztályokat és az emberek értékét ne a születés rang, vagyon stb. szerint ítéljük meg, hanem egyedül a munka alapján. — A továbbiakban Kisházi Mihály meleg szavakban emlékezik meg a száz éves esztergomi érseki tanítóképző-intézetéről.

Mesterházy Jenő avatott tollából mélyenjáró gondolatokban gazdag beszámolót kapunk a folyóirat januári számában „A kisebbségi kérdés a debreceni Nyári Egyetemen és a szakfolyóiratokban” címen. A kisebbségi kérdés valóban egyike azon problémáknak, amelyekbe lépten-nyomon beleütközünk, mert jóformán állandóan az előtérben van és mert a mindennapi és a legtávolabbi időre kiható politikának is egyik legfontosabb része. Különösen a kisebbségi kérdés történetével foglalkozók számára lesz alapvető fenti tanulmány, mivel felöleli az újabbkori kisebbségi kérdés egész anyagát is. *Bárdy Irén dr.*: „Örömmotivumok az osztályfőnöki nevelésben” c. cikkében írja: Az 1941-ben megjelent Katolikus Liceumi Rendtartás előírja, hogy „Minden tanár tekintse kötelességének nemcsak példaadással, jó bánásmóddal közreműködni abban, hogy az ifjúságban a vallásos és erkölcsi érzület, a hazaszeretet, a kötelességtudás és az engedelmesség erényei gyökeret verjenek.” Kétségtelen, hogy ebben a nevelői munkában a legmélyebben szántó eredmények az osztályfőnököktől függenek. A növendék fejlődésének szerves menetét neki kell biztosítani. S ez nem könnyű feladat, mert általános és egyedi emberismeret, a lélek helyzeti erőinek, módosulásainak megállapítása még nem elegendő. A sajátos lelki folyamatok lepergetése csak alap, a kibontakozás megindítója a személyes lelki hatás ereje. Másképen, a személyiség vitalitása a kölcsönös lélekkapcsolat megteremtője, amely visszhang nélkül sohasem maradhat. Ámde a magasabb élettartalmak megszerzése e sodró lendület mellett is csak kemény erőfeszítésekből eredeztethető. Erre pedig ismételten rá kell hangolnunk a növendékeket. Ez a ráhangolás az osztályfőnök legszebb feladata; vele mint egy egységbe olvasztja és erőközponttá tömöríti nevelőtársai sokfelé ágazó hatását. De vajjon miből forrászik e szellemi erőátvitel? Egyetlen szóval felelek: az örömből. „Az öröm, mint a jó levegő, sohasem elég. Többet, örökre többet”, mondja Babits Mihállyal a nevelő osztályfőnök a vízi növendékeinek: a) megértő szeretetnek, b) fegyelmének, c) szabadságnak, d) Istenkeresésnek örömet. Jól tudja, hogy a helyesen irányított nevelés ezeken a skálákon át hozza rezgésbe a lélekhúrokat, hogy egybe csendítse a diadalmas élet örömhimnuszát. — Így magasztosítjuk fel iskolánkat a lélekfejlesztés szentegyházává, a jövő magyar élet dómjává, ahol diadal-

mas fönséggel, zengő boldogsággal zúgnak a megértett, szeretett, fegyelmeztet, szabadsengésű, Istent-meglátó lélekorgonák, akiknek tiszta csengésű örömdallamáért egy végtelen örökkévalósággal vagyunk felelősek. — Ize-lítőnek ennyit abból a mécsláslói zengésű, igaz nevelő-lélekből kiinduló tanulmányból, amely valóságos himnuszát zengi a nevelő-lélek diadalmas munkájának. Az *Irodalom* rovatban dr. Noszlopi László: *Iskolai gyermek-megfigyelés és laboratóriumi kísérleti lélektan* című művéről olvasunk méltató ismertetést.

A februári számban „*Gyakorlatiasság a természettan tanításában*“ címen dr. Csada Imre közöl értékes útbaigazításokat a természettan tanításához. Bár kizárólag a *tanítóképzői* fizika tanításáról szól, s ahhoz ad megbecsilhetetlen értékű útmutatásokat, mégis úgy érezzük, sokat megszívlelhetnek és — megvalósíthatnak dr. Csada tanulmányából mindazon kartársak is, akik más gyakorlati célkitűzésű iskolában tanítanak természettant. — *Plavits M. Fremiota*: „*Gondolatok a tanítónőjelöltek gyakorlati kiképzéséhez*“ címen hasonló témával foglalkozik, bár a gyakorlatiasságot általános síkra vetíti: a gyakorló iskola életének megfigyelésére. Érdekes megfigyeléseket ad a növendékek óralátogatásaira, akik azokról írásban számolnak be. Foglalkozik azután a mintatanítások és tanítási tervezetek készítésével, a tanítási naplóval. Legfőbb célja az, hogy a gyakorlati kiképzéssel járó otthoni munkát csökkentse, amit a mai élet sokszor szinte lehetetlenné tesz.

Vicsay Lajos.

A Gyakorló Iskola Könyvtára.

A gyakorló polgári iskola kiadásában megjelenő metodikai könyvsorozatból eddig megjelentek:

I. kötet. *Az élet iskolája*. A gyakorlóiskola tanártestületének közreműködésével szerkesztette: *Szenes Adolf*. Ára füzve 10 P, vászonkötésben 12 P.

II. kötet. *Tréfás számtani feladatok és játékok szerepe a számtan tanításában*. Irta: *Szenes Adolf*. Ára kötve 3.50 pengő.

III. kötet. *Mennyiségtanítás az élet iskolájában*. I. rész: A számtan és algebra tanításának vezérkönyve. Irta: *Szenes Adolf*. Ára füzve 5.60 P, kötve 6.80 pengő.

Ugyanitt megjelent: *Módszeres dolgozatok*. Irta: *Kratofil Dezső*. Ára: 2.80 P.

IV. kötet. *Mennyiségtanítás az élet iskolájában*. II. rész. A könyvteltanítás vezérkönyve. Irta: *Szenes Adolf*. Ára 4.80 P.

V. kötet. *Matkó Gyula*: *Kísérletezett fizikatanítás*. Ára 12 P, tanároknak 8 pengő.

VI. kötet: *Jeges Sándor*: *A biológia tanításának vezérkönyve*. Ára: iskoláknak 10 P, tanároknak 7 P.

VII. kötet. *Múth János*: *A magyar nyelvtan módszeres megvilágításban*. Ára: 4.40 pengő.

VIII. kötet. *Udvarahelyi Károly*: *Vázlatok a földrajztanításhoz, — mit rajzoljunk a földrajzi órán*. Ára: 6 P, tanároknak 4.50 P.

IX. kötet. *Fogassy Ödön*: *Szlójd (kézimunka) mintalapok*. Ára 6.80 P.

X. kötet. *Jeges Sándor*: *Vázlatok a természetrajztanításhoz*. Ára 5.60 P.

XI. kötet. *Udvarhelyi Károly*: *Földrajzoktatás a cselekvő iskolában, — földrajzi gondolkodásra való nevelés*. Ára 12 P, tanárok részére 8 P.